

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De trinitate

Augustinus, Aurelius

[Freiburg im Breisgau], 1494

[Liber I]

[urn:nbn:de:bsz:31-313432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-313432)

Liber Primus

Aurelij Augustini hipponensis epi in libros de trinitate: Argumentu opus totius ex libro retractationum.

Libros de trinitate: que deo est qdecim scripsi p aliquot annos. Sed cu eor duodecim nodu perfecissem: et eos diu tenerem possent sustinere qui vehementer habere cupiebant: sub-

tracti sunt mihi minus emendati q deberent ac possent qsi eos edere voluissem. Qd posteaq compi: quia et alia eorum apud nos exemplaria remanserut: statueram eos iam ipse non edere: sed sic habere vt in alio aliquo opusculo meo qd mihi de his euenerit dicerem: vt genitru fratribus q resistere no valuit: emendam eos quatu emendam putauit: et copletu et edidi: adiugetis eis a capite epistolam qua scripsi ad venerabilem Aureliu epi cartbaginensis ecclesie: quo tanq prologo exposui: et qd accidisset: et qd facere mea cogitatio voluissem: et quid fratru charitate compellente fecissem. In quorum libro vndecimo cu de corpore visibili agerem: dixi: quocirca id amare alienari est: quod fruetur mori dicitur est quo aliquid sic amat vt eo fruendo existimet beatu se esse q hoc amat. Nam no est alienari in laudem creatoris amare specie corporale: vt ipso creatore fruens qsq vere beatus sit. Itaq in eodem vbi dixi: Nec autem qdrupede memini q no vidi: s; phantasia talem facillime intueor du alicui forme volatili quale vidi: adiungo alios duos pedes quales itide vidi: hec dices no potui recolere volatilia quadrupedia que lex comemorat. Res q em coputat in pedibus duo posteriora crura quibus locuste saliant: qd dicit mundas: et ideo discernit ab imundis talibus volatilibus q non saliant illis cruribus sicut sunt scarabei. Omnia quippe hmoi volatilia qdrupedia vocantur in lege. In duodecimo velut expositor verboru apli vbi ait: Omne pctm quodcuq fecerit ho extra corpus e: no mihi satisfacit: nec sic puto intelligendu qd dictu est: Qui aut fornicatur in corpus ppriu peccat: tanq ille hoc faciat q ppter ad piscenda ea que p corp sequitur: vt in his finem boni sui ponat: aliquid agit hoc em longe plura peccata complectit: q illa fornicatio que cocubitu ppetrat illicito: de q locutum cu hoc diceret apostolum apparet.

Epistola Augustini Aurelij hipponensis epi ad Aurelium epi cartbaginensis ecclesie.

Omnia beatissimo et sincerissima charitate: venerabili fratri et con sacerdoti pape Aurelio: Augustinus in dno salute. De trinitate q

deus et sumus et verus est: libros iuuenis inchoauit: senex edidi: dimiseram qppe hoc opus posteaq coperi preptos mihi esse sine surreptos ante q eos absoluerem: et retractos vt mea dispositio fuerat expolirem. Non em singularim sed omnes simul edere ea rone decreueram: qua precedentibus cosequeres inquisitione nec tentur. Cum q p eos hoies qui priusq velle ad quosdam illo: um puenire potuerunt: dispositio mea nequisset impleri: interruptam dictione reliqueram: cogitans hoc ipsum in aliquibus meis scriptis coqueri: vt scirent qui possent no a me fuisse eosde libros editos: sed ablatos: priusq mihi editione mea digni videretur. Veru multoru fratru vehementissima postulatione et maxime tua iussioe compulsus: optam laboriosum: adiuuante dno terminate curavi: eosq emendatos no vt volui: sed vt potui: ne ab illis qui surreptiam in manu hominum exierant: plurimu discreparent: veneratione tue p filiu nostru diaconu charissimu missi. Et cuiusq audiendos: describendos: legendosq pmitt: in quibus si seruari mea dispositio potuisset: essent pfecto et si eadē sententias habentes: multo tū euadatiores atq planiores quantu rerum tantaru explicandarū difficultas et facultas nostra pateret. Sunt aut q primos qttuor vel potius qnq etiā sine proemissis hnt: et duodecimū sine extrema pte no parua. Sed si eis hec editio potuerit innotescere: oia si voluerint emendabunt. Peto sane vt hanc epistolam seorsum quide: sed tū ad caput eorūdem librorum iubeas anteponi. Vale.

Explicit epistola.

Incipiunt capitula libri pmi de trinitate
 i De triplici causa erroris falsa de deo opinantium.
 ii Ordo disputandi de trinitate diuina.
 iii De diuerso iudicio legentium et capacitate dissimili.
 iiii Que esse ppria diuine trinitatis senserint catholici tractatores.
 v De questionibus quibus mouent de trinitate querentes.
 vi De trinitate patris et filij et spū sancti qui sunt vhus et solus et verus deus.
 vii Quinigenitus dei filius ppter formā serui minor patre dicat: qui in forma dei equalis est patri.

Leuit. 2

1 Cor. 6

Primus

- vij De subiectione qua filius subiectus est patri.
- ix De vtilitate creditibus fuerit ut ad patrem in forma serui chatus ascenderet.
- x Quod traditurus sit regnum filius patri.
- xj Qua discretione intelligendus sit nunc equalis patri filius nunc aut minor.
- xij Qua ratione filius nescire dicat de thora quam scit pater.
- xij De unitate persone filij dei et filij hominis siue in gloria siue in humilitate.

Aurelij Augustini epi de trinitate liber primus incipit.

De triplici causa erroris falsa de deo opinatio

Capitulum primum

Ecce hoc que de trinitate discerimus: prius oportet ut nouerit scilicet nomen aduersus eorum vigilare calumnias: qui fidei contemnentis inuita: imaturo et pueror

rationis amore fallunt. Quorum nonnulli ea que corporalibus rebus: siue pensus corporeos experia nouerunt: siue que natura humani ingenij et diligentie viuacitate vel artis adiutorio pceperunt: ad res incorporeas et spirituales transferunt: ut ex illis illa metiri atque opinari velint. Sunt quidam alij qui humani animi naturam vel affectum de deo sentiunt si quod sentiunt: et ex errore cum de deo disputant: pmonis suo distortas et fallaces regulas fingunt. Est ite aliud hominum genus eorum qui vniuersam que creaturam que pfecto mutabilis est: nituntur transcedere: ut ad incorruptibile substantiam que deo e erigant intentione sed mortalitatis onere pgrauari: cum et videri volunt scire quod nesciunt: et quod volunt scire non psumptiones opinionum suarum audaciter affirmando: intercludunt sibi in intelligentie vias: magis eligentes sententiam suam non corrigere puerfamque mutare defensam. Et hic quidem omnium mortibus e triu generum que pposui: et eorum: scilicet qui in corpus de deo sapiunt: et eorum qui in spiritalem creaturam sicuti est anima: et eorum qui neque in corpus neque in spiritalem creaturam: et tamen de deo falsa existimant: eo remotiores a vero: quo id quod sapiunt nec in corpore reperit: nec in facto et condito spiritu nec in ipso creatore. Qui enim opinatur deum (verbigra) candidum vel rutilum: fallit: sed tamen inueniunt in corpore. Rursus qui opinantur deum nunc obliuiscere: nisi recordantur: vel si quid homini e: nihilominus in errore e: sed tamen hec inueniuntur in animo. Qui autem putant esse potentie deum: ut se ipsum ipse genuerit: eo plene errant: quod non solum deus ita non e: sed nec spiritualis nec corporalis creatu

ra. Nulla enim omnino res e que seipsum genuerit ut sit. Ut e ab hominibus falsitatis humanum animum purgaret: sicut scriptura puulis pgruis: nulli generi rerum vba vitauit: ex quibus quasi gradatim ad diuina siue sublimia nosse intellectus velut nutritus asurgeret. Nam et vobis et rebus corporalibus sumptis vna e cum de deo loqueretur: velut cum ait. In tegmine alarum tuarum protege me. Et de spiritali creatura multa tractulit: quibus significaret illud quod ita non est: si ita dicitur opus e: sicuti e. Ego sum deus zelans: et: Penitet me hominem fecisse. De rebus autem que omnino non sunt: non traxit aliquid vocabulorum: vel figuraret locutiones: vel spiraret enigmata. Tamen pnciosus et inanis euanescent: qui tertio illo genere erroris a veritate secludunt. In suspicando de deo: quod neque in ipso: neque in vlla creatura inueniri potest. Rebus enim que in creatura inueniuntur: solet scriptura diuina velut infantilia oblectamenta formare: quibus infirmorum ad quaedam superiora: et inferiora deserenda pro suo modulatorumque passibus moueret affectus. Que vero proprie de deo dicuntur: que in nulla creatura inueniuntur: raro ponit scriptura diuina: sicut illud quod dicitur e ad moysen: Ego sum qui sum: et qui misit me ad vos. Cum enim e aliquid modo dicat et corpus et animus: nisi proprio quodam modo vellet intelligi: non id vtiq; diceret. Et illud quod ait aplos: Qui solus habet immortalitatem: cum et anima modo quoddam immortalis e dicitur: et sic non diceret: solus habet nisi quod anima immortalitas incorruptibilitas e: qua nulla potest huius creatura: quoniam solus e creatoris: hoc et iacobus dicit. Omne datum optimum: et omne donum pfectum de sursum e descendens a patre luminum: apud quem non e transmutatio: nec momenti obumbratio: hoc et dauid. Ab vobis ea et mutabuntur: tu vero idem ipse es. Proinde substantiam dei sine vlla sui commutatione mutabilia facientem: et sine vlllo sui tpali motu tpalia creatant: intrueri et plene nosse difficile e: et ideo est necessaria purgatio mentis nostre: qua illud ineffabile: ineffabiliter videri possit: qua non dum p diti fide: nutrimur: et quaedam tolerabiliora: ut ad illud capiendum apti et habiles afficiamur: ut in terra ducimur. Tamen aplos: In christo quod dicit e omnes thesauros sapientie et scientie absconditos: eum tamen quibus iam gratia eius renatis: sicut huc carnalibus et animalibus tanquam puulis in christo: non ex diuina virtute in qua equalis e patri: sed ex humana infirmitate ex qua crucifixus est: commendauit. Hic namque: Neque enim iudicauit me scire aliquid in vobis: nisi in iesum christum: et hunc crucifixum. Deinde secutus ait: Et ego in infirmitate et timore et tremore multo fui apud vos. Et paulo post dicit: Et ego fratres non potui vobis loqui quasi spiritualibus: s

Ps-16

Exod-20
Gen-6

Exo-3

1. Th-6

Jaco-8

Ps-101

Col-2

1. Cor-2

Ibidem

1. Cor-3

Primus

quasi carnalib⁹ Quasi puulis in xpo: lac po-
tū dedi vobis: nō escas. Hōdū em poterat: s3
nec adhuc quidē potestis. Hoc est d3: qbusdā
irascunt: s3 sibi p̄uulose dici putant: et ple-
rūq; malūt credere eos poti⁹ a quib⁹ hoc au-
ditū: nō habere qd dicit: q̄ se cape non posse
qd dixerūt. Et aliqñ afferim⁹ eis rōnem: nō
quā petūt cū de deo querūt: qz nec ipi eas va-
lent sumere: nec nos fortasse v̄l appbendere
v̄l p̄ferre: s3 qua demōstret eis q̄ sint inha-
biles minieq; idonei in p̄cipiendo qd exigūt
Sed qz nō audiūt qd volūt: aut callide nos
agere putāt: vt n̄fam occultem⁹ impitiaz: aut
maliciose qd eis inuideam⁹ peritiaz: atq; ita
indignātes p̄turbatq; discedunt.

Ordo disputandi de trinitate diuina.

Capitulum I
In fō suscipiem⁹ et eā ipaz quā flagi-
tant quantū possum⁹ reddere rōez
qd trinitas sit vn⁹ de⁹: et solus et ver⁹: et q̄ re-
cre pater et fili⁹ et spū sanct⁹: vni⁹ eiusdēq; sub-
stātie v̄l eēntie dicat: credat: intelligat: vt nō
quasi nostris excusatiōib⁹ illudant: s3 re ipsa
experiant: et esse illd summū bonū qd purga-
tissimis mētib⁹ cernit: et a se p̄pterea cerni-
cōprehēdiq; nō posse: qz hūane mentis acies
inualida in tā excellēti luce nō figit: nisi p̄ ius-
ticiā fidei nutrita vegetet. Sed primū scdm
auctoritatē scripturarū scārū v̄t se ita fides
hēat demonstrandū ē. Deinde si voluerit et
adiuuerit de⁹: istis garrulis ratiocinatorib⁹
elationib⁹ q̄ capationib⁹ atq; iō morbo picu-
losoze laborantib⁹: sic fortasse seruāemus: vt
inuēiant aliqd v̄n dubitare nō possint: et ob
hoc in eo qd inuenire nequiverint: de suis mē-
tib⁹ potiusq; de ipsa veritate: vel de nostris
disputatiōib⁹ p̄querant atq; ita si qd eis er-
ga eū v̄l amoris ē v̄l timoris: ad initiū fidei et
ordinē redeāt: itz sentientes q̄ salubriter in
scā ecclesia: medicīa fidelīū p̄stituta sit: vt ad
pceptōez incōmutabilis veritatis: imbecillē
mentē obseruata pietas sanet: ne ī opiniōz
noxie falsitatis temeritas inordinata p̄cipitet
Nec pigebit at me sicubi hesito querere: nec
pudebit sicubi erro discere.

De diuerso iudicio legentū et capacitate dis-
simili.

Capitulum III

Roīde q̄ quis hoc legit: vbi p̄iter
cert⁹ ē: p̄gat mecū: vbi p̄iter hesitat
querat mecū vbi errorē suū cogit
redeat ad me: vbi meū: reuocet me Ita igre
diamur s̄l charitatē: viā: rēdentes ad eū: de q̄

dictū ē. Querite facē ei⁹ semp. Et hoc plac-
tū: piū atq; tutū corā dño deo nostro: cū oib⁹
inierim q̄ ea q̄ scribo legūt: et in oib⁹ scriptis
meis: maxieq; in his vbi q̄rit vnitas trinita-
tis: pater et fili⁹ et spū sanct⁹: qz nec piculosi⁹
alicubi errat: Nec laborosius aliqd q̄rit: nec
fructuosius aliqd inuēitur. Quisq; ergo cū
legit dicit: hoc nō bñ dcm est: qm̄ nō intelligo
locutiōz meā rep̄hēdat: nō fidē: et forte vere
potuit dici planius: verūtū nullis hoīm ita lo-
cutus ē: vt in oibus ab oibus intelligeret. Cū
deat ergo cui b̄ in sermōe meo displicet: vt
alios in talibus rebus q̄stioibusq; versatos
cū intelligat: me nō intelligit. Et si ita ē p̄oat libz
meū: v̄l etiā s̄l videat: abijciat: et eis potius
q̄s intelligit: opaz et t̄ps spendat. Hō tñ p̄pte-
rea putet me tacere debuisse: qz nō tā expedi-
te ac dilucide q̄ illi q̄s intelligit eloq; potui Me
qz em̄ oia q̄ ab oib⁹ p̄scribunt: in oīm manus
veniūt. Et fieri p̄t: vt nōnulli q̄ etiā hec nostra
intelligere valēt: illos planiores nō inueniant
libros: et ī istos saltē scidāt: iōq; v̄tile ē: plures
a pluribus fieri diuerso stilo: nō diuersa fide
etiā de q̄nibus eisdē: vt ad plures res ipsa
puēiat: ad alios sic: ad alios aut sic. At si ille
q̄ se ista nō intellexisse p̄querit: nlla vnq; d̄ ta-
libus rebus diligēter et acute disputata itell-
gere potuit: secū agat votis et studijs vt p̄fici-
at nō mecū q̄relis et p̄uitijs: vt taceā. qui xō
hec legēs dicit: itelligo qdē qd dictū sit: s3 nō
vere dictū ē: asserat si placz sniam suā et redar-
guat meā si p̄t: qd si cū charitate et x̄itate fece-
rit: mibi q; etiā si ī hac v̄ta maneo: cognosce-
dū facere curauerit: vberimū fructū hui⁹ la-
boris mei: cepero: qd si mibi nō potuerit: qd⁹
id potuit me volēte ac libēte p̄stiterit: ego tñ
in lege dñi meditor: si n̄ die ac nocte: saltē qd⁹
t̄pm p̄tictis possū: et meditatiōes meas ne ob-
liuioē fugiāt: stilo alligo: sperās de mīa dei q̄
in oibus veris q̄ certa mibi sunt: p̄seueratē m̄
me faciet. Si qd at̄ aliter sapio: id q̄ mibi ip̄e
reuelabit: siue p̄ occultas reuelatiōes: inspira-
tiōes atq; admonitiōes: siue p̄ manifesta elo-
quia sua: siue p̄ fraternas p̄mocinatiōes: hoc
oro: et b̄ d̄positū: desiderīūq; meū penes ip̄m
hēo: q̄ mibi sat idone⁹ ē: et custodire q̄ dedit
et reddere q̄ p̄misit. Arbitroz sane nō nullos
tardiores: ī q̄busdā locis libroz meoz: opina-
turos me sensisse quod nō sensi: aut non sen-
sisse quod sensi. Quorum errorem mibi tri-
bui non debere quis nesciat: Si velut me se-
q̄ntes neq; app̄hēdētes: deuiauerit ī aliquā
falsitate: dū cogoz p̄ qdā densa et opaca viam

Ps. 104

Ps. 1

Liber

carpe: qñ dē nec ipso sanctis diuinorū libro
rum auctoritatib⁹ vllō mō qñq; recte tribue-
rit: tā multos ⁊ varios errores hereticorum:
cū oēs ex eis deꝝ sc̄pturis: falsas atq; fallaces
opiniōes suas conent⁹ defendere. Admonet
me plane: ac mihi iubet suauissimo impio lex
xp̄i: h̄ ē caritas: vt cū aliqd falsi in libris meis
me sensisse hoies putāt: qđ ego nō sensi: atq;
id ipsum falsum: alteri displicet: alteri placet:
malum me resp̄hēdi a resp̄hēdēdo falsitatis: qđ
ab eius laudatore laudari. Ab illo em̄ q̄uis
ego nō recte qđ h̄ nō senserim: error: tñ ipse re-
cte vitupat. Ab h̄ autē nec ego recte laudor: a
qđ existimor: id sensisse qđ vitupat veritas: nec
ipsa sententia quā vitupat veritas. Ergo in no-
mine dñi susceptum opus aggredimur.

Que esse pp̄ria diuine trinitatis censerunt
catholici tractatores. La. III

De p̄se.
dist. 3

Adnes q̄s legere potui q̄an̄ me scri-
pserūt de trinitate: qđ ē de⁹: diuinorū
librorū veterū ⁊ nouorū: catholici tra-
ctatores h̄ intenderūt: fm̄ sc̄pturas docere:
qđ pater ⁊ fili⁹ ⁊ sp̄s sc̄s: vnus eiusdēq; sube-
insepabili equalitate diuinā insinuēt vnitatē.
Ideoq; nō sint tres diꝝ vn⁹ de⁹: q̄uis pat̄ fi-
lium genuerit: ⁊ iō fili⁹ nō sit qđ pat̄ ē: filiusq; a
p̄re sit genit⁹: ⁊ iō non sit pater qđ fili⁹ ē: sp̄s q;
sc̄s: nec pater sit: nec fili⁹: ⁊ tñ p̄s ⁊ filij sp̄i-
ritus: patri ⁊ filio etiā ipse coequalis: ⁊ ad tri-
nitatis prinēs vnitatē: si tñ eandē trinitatem
natā de x̄gine maria: ⁊ sub pontio pilato cru-
cifixam ⁊ sepultā: tertio die surrexisset: ⁊ in

Mat. 3

celū ascēdisset: ⁊ tñmō filiū. Rec eandē trini-
tatē descēdisset in specie colūbe sup̄ iesuz bap-
tistatū. Aut die p̄te costes post ascēsiōē dñi:
sonitu facto de celo q̄si ferret flat⁹ vehemēs:
⁊ linguis diuisis velut ignis: ⁊ tñmō sp̄s sc̄s

Act. 2

⁊ linguis diuisis velut ignis: ⁊ tñmō sp̄s sc̄s

Mat. 1

Rec eandē trinitatē dixisse de celo: Tu es fi-
lius me⁹. Siue cū baptisat⁹ ē a iōāne: Siue i
monte qñ cū illo erant tres discipuli: Aut qñ

Mat. 17

sonuit vox dicēs: Et clarificauit ⁊ itez clarifi-
cabo: ⁊ tñmō patris vocē fuisse ad filiū factā:
q̄uis p̄ ⁊ fili⁹ ⁊ sp̄s sc̄s: sic insepabiles sunt
ita insepabiliter openē. Hec etiā mea fides ē
qñ hec est catholica fides.

Joh. 12

De questionibus q̄bus mouent⁹ de trinita-
te querentes. La. V

Ed in ea nōnulli pturbant⁹: cū audi-
unt des̄ patrē: ⁊ deū filiū: ⁊ deū sp̄m
sc̄m: ⁊ tñ h̄c trinitatē nō tres deos:
⁊ vnū deū: ⁊ quē admodū id intelligat q̄rūt: p̄

sertim cū dicat⁹ insepabilis opari trinitatem in
of re quā de⁹ opat⁹: ⁊ tñ qñdā vocē p̄s sonu-
isse: qđ vox filij nō sit. In carne autē natū ⁊ pas-
sum: et surrexisset: ⁊ in celū ascēdisset nō nisi
filiū. In colūbe at̄ sp̄e venisse: nō nisi sp̄m sc̄m
intelligere volūt: quō ⁊ illā vocē qđ nō nisi pa-
tris fuit trinitas fecerit: ⁊ illā carnē in qđ nō ni-
si fili⁹ de x̄gine nat⁹ ē: eandē trinitas creauerit
⁊ illā colūbe sp̄m in qđ nō nisi sp̄s sc̄s aparū-
it: illa ipsa trinitas opata sit: alioqñ nō insep-
abiliter trinitas opat⁹: ⁊ alia pater facit: alia fili-
us: alia sp̄s sc̄s. Aut si qđā simul faciūt: que-
dam sine inuicē: iam nō insepabilis trinitas.
Abouet etiā quō sp̄s sc̄s in trinitate sit: quē
nec pater: nec fili⁹: nec ambo genuerint: cuz
sit ⁊ p̄s ⁊ filij sp̄s. Quia qđ q̄rūt ista hoies:
⁊ tedio nob̄ sunt: si qđ hinc ex dono dei sapit i
firmitas n̄ra: edisseram⁹ eis vt possum⁹: neq;
cū inuidia tabescēte iter habeam⁹. Si dicim⁹
nos de talib⁹ rebus nihil cogitare solere: mē-
timur. Si autē fatemur habitare ista in cogi-
tationib⁹ n̄ris: qñ rapimur amore indagari
de veritate: flagitat⁹ iure charitatis: vt eis indi-
cemus qđ hinc excogitare potuerim⁹: nō qđ
iā acceperim⁹: aut p̄fect⁹ sim⁹. Mā si Paul⁹ apo-
stolus: q̄tomagis ego longe infra illi⁹ pedes
iacēs: nō me arbitror apprehēdisset: ⁊ p̄ modu-
lo meo: si ipa qđ retro sunt obliuiscor: ⁊ in ante-
riora me extēdo: ⁊ fm̄ intentionē seq̄r ad pal-
mam sup̄ne vocatiōis: q̄tū eiusdē vie pegrin-
ni: ⁊ qđ puenerim vn̄ mibi in fine reliqu⁹ cur-
sus ē: vt illis apiam: desiderat⁹ a me: illis desi-
deratib⁹: qđ me fuisse cogit libera charitas.
Optet autē vbi donabit deus vt eis ministrā-
do qđ legat⁹: ipi q̄ p̄ficiat⁹: ⁊ eis cupiēs r̄ndere
q̄rētib⁹: ipse qđ inueniā qđ q̄rebā. Ergo sulce
pi h̄ iubēte atq; adiuuāte dño deo n̄ro: nō taz
cognita cū auctoritate differere q̄ ea cū pie-
tate differendo cognoscere.

Mat. 3

Sap. 6

Phil. 3

De trinitate p̄s ⁊ filij ⁊ sp̄s sancti qđ sunt
vnus ⁊ solus ⁊ verus deus. La. VI

Et dixerūt dñm n̄m iesū xp̄m nō ēē
deū: aut nō ēē verū deū: aut nō cum
p̄re vnū ⁊ solū deū: aut nō ēē imorta-
lem: qđ mutabilē: manifestissima diuinorū te-
stimoniorū ⁊ cōsona voce cōuicti sunt: velut
sunt illa. In p̄ncipio erat v̄bū: ⁊ v̄bū erat ap̄s
deū: ⁊ deus erat v̄bū. Abanifestū ē em̄ quod
v̄bū dei: filiū dei vnū accepim⁹: de qđ p̄ dicē-
Et v̄bū caro factū ē: ⁊ habitauit in nob̄: p̄p̄
natiuitatē incarnationis ei⁹ qđ facta ē in tpe ex
x̄gine. In eo autē declarat⁹: nō tñ deū ēē: ⁊ et

Joh. 1

Ibidē

Primus

am eiusdē cū pfe sube: qz cum dixisset: et deus
 Ibidē erat verbū: h̄ erat inq̄t in p̄ncipio apud deū:
 oia p̄ ip̄m facta sunt: et sine ip̄o factum ē nihil:
 Neq̄ em̄ dicit oia nisi q̄ facta sunt: i. oem crea-
 turā. Un̄ liq̄do apparet ip̄z factū nō eē p̄ quē
 facta sunt oia. Et si fact⁹ nō ē: creatura nō ē.
 Si autē creatura nō ē: eiusdez cū pfe sube est.
 Ois em̄ suba q̄ de⁹ nō ē: creatura ē: et q̄ crea-
 tura nō ē: de⁹ ē. Et si nō ē fili⁹ eiusde sube cui⁹
 ē p̄: q̄ facta suba ē. Si facta suba ē: nō oia per
 Job. 1 ip̄m facta sunt: at oia p̄ ip̄m facta sunt. Un̄
 igit̄ eiusdez cū pfe sube ē: et idō nō tm̄ deus:
 s̄ et ver⁹ de⁹. Qd̄ idē ioh̄es ap̄tissime in epla
 1. Job. 5 sua dicit. Scim⁹ q̄ fili⁹ dei venerit et dederit no-
 bis intellectū vt cognoscam⁹ deū verū: et sim⁹
 in vero filio ei⁹ iesu xp̄o. Hic ē ver⁹ de⁹: et vita
 eterna. Hinc etiā p̄sc̄q̄nter intelligit̄: nō tm̄
 1. Job. 6 mō de pfe dixisse apl̄m paulū: Qui sol⁹ h̄z im-
 mortalitatē: s̄ de vno et solo deo qd̄ ē ip̄a trini-
 tas. Neq̄ em̄ ip̄a vita eterna mortalis est fm̄
 aliquā mutabilitatē: ac p̄ h̄ fili⁹ dei: qz vita e-
 terna ē: cū pfe etiā ip̄e intelligit̄ vbi dictū est:
 Ubi. 5 Qui sol⁹ h̄z immortalitatē. Et em̄ vite eterne
 et nos p̄cipies facti p̄ mō n̄o imortales effi-
 cimur. Sz aliud ē ip̄a cui⁹ p̄cipies effimur
 vita eterna: aliud nos q̄ ei⁹ p̄cipiatōe viue-
 1. Job. 6 mus in eternū. Si em̄ dixisset: Quē t̄p̄ib⁹ p̄-
 p̄is ofidet p̄ br̄s et sol⁹ potēs: rex reguz: et
 dñs dñantiū: q̄ sol⁹ h̄z immortalitatē: nec scin-
 de sepatū filiū opteret itelligi. Neq̄ em̄ qz ip̄
 se fili⁹ alibi loquēs voce sapie (ip̄e ē em̄ deifsa
 Eccl̄. 24 picta) ait: Syru celi circuiui sola: sepauit a se
 patrē. Et magi q̄ nō ē necē vt tm̄mō de pfe
 1. Job. 6 p̄ter filiū itelligat̄ qd̄ dicit̄ ē: q̄ sol⁹ h̄z imorta-
 Ibidē litatē: cū ita dicit̄ sit: vt fues inq̄t mādatū si-
 ne macula: irrep̄hēibile vsq̄ in aduentū dñi
 n̄i iesu xp̄i: quē t̄p̄ib⁹ p̄p̄is ofidet br̄s: et so-
 lus potēs rex regū: et dñs dñantiū: q̄ sol⁹ h̄z im-
 mortalitatē: et lucē hitat̄ iaccessibile: quē nō
 hoim vidit: nec videre pōt: cui ē honor et gl̄ia
 in secla seclor̄ amē. In q̄b⁹ x̄bis: nec p̄ p̄p̄ie
 noiat⁹ ē: nec fili⁹: nec sp̄sc̄s: s̄ br̄s et solus
 potēs: rex regū et dñs dñantiū: qd̄ ē vn⁹ solus
 et ver⁹ de⁹ ip̄a trinitas. H̄si forte q̄ sequunt̄:
 Ubi. 5 pturbabūt hūc intellectū: qz dixit: quē nemo
 hoim vidit: nec videre pōt: cū h̄ etiā ad chri-
 stū ptinere fm̄ diuinitatē ei⁹ accipiat̄: quē nō
 viderūt iudei: q̄ tm̄ carnē vidēt et crucifixerūt.
 Uideri autē trinitas hūano visu nullo mō p̄t
 s̄ eo visu vidēt: q̄ iā q̄ vidēt: nō hoies: s̄ vltra
 hoies sūt. Recte q̄ ip̄e de⁹ trinitas intelligit̄:
 br̄s et sol⁹ potēs: ofidēs aduentū dñi n̄i iesu
 Ubi. 5 xp̄i: t̄p̄ib⁹ p̄p̄is. Sic em̄ dicit̄ ē: sol⁹ h̄z imorta-
 Ibidē litatē: quō dicit̄ ē: q̄ facit mirabilia sol⁹. Qd̄ ve

lim scire de q̄ dicit̄ ē accipiat̄ si de pfe tm̄: quō
 q̄ vey ē: q̄ ip̄e fili⁹ dicit̄: Quēcunq̄ em̄ p̄ facit̄ h̄
 eadē et fili⁹ facit̄ sicut. An q̄c̄q̄ em̄ inter mirabi-
 lia mirabili⁹ q̄ resuscitare et viuificare mortu-
 os: Dicit̄ at idē fili⁹: Sic p̄ suscitāt mortuos et
 viuificat: sic et fili⁹ q̄s vult viuificat: quē q̄ sol⁹
 p̄ facit̄ mirabilia: cū h̄ vba nec p̄ez tm̄: nec fili-
 um tm̄ p̄mittāt intelligi: s̄ vtiq̄ deū vnū vey
 solū: i. p̄ em̄ et filiū et sp̄sc̄m. Itē cū dicit̄ idez
 apl̄s: H̄ob vn⁹ de⁹ p̄: ex q̄ oia et nos in ip̄o: et
 vn⁹ dñs iesus xp̄s: p̄ quez oia et nos p̄ ip̄m: q̄s
 dubitet eū oia q̄ creata sūt dicere: sic br̄s ioh̄-
 hānes: p̄ ip̄m facta sunt: Quero itaq̄ de q̄ di-
 cat alio loco: qm̄ ex ip̄o: et p̄ ip̄m: et in ip̄o sunt
 oia: ip̄i gl̄ia in secla seclor̄ amē: Si em̄ de pfe
 et filio et sp̄sc̄o: vt singulis p̄sonis singula tri-
 buant̄. Ex ip̄o: i. ex pfe: p̄ ip̄m: i. p̄ filiū: in ip̄o
 i. i sp̄sc̄o: māifestū ē qd̄ p̄ et fili⁹ et sp̄sc̄s
 vn⁹ de⁹ ē: qm̄ singulariter intulit̄. Ip̄i gl̄ia in
 secla seclor̄. Un̄ em̄ cepit hūc sensū: H̄o ait:
 O altitudo diuitiaz sapie et scie p̄is: aut filij
 aut sp̄sc̄i: s̄ sapie et scie dei: q̄ inscrutabilia
 sūt iudicia ei⁹: et inuestigabiles vie ei⁹. Quis
 em̄ coguit mentē dñi: aut q̄s p̄silitari⁹ ei⁹ fuit:
 aut q̄s p̄or dedit illi et retribuēt ei⁹. Qm̄ ex ip̄o
 et p̄ ip̄m: et in ip̄o sūt oia: Ip̄i gl̄ia in secla
 seclor̄ amē. Si at h̄ de pfe tm̄mō intelligi vo-
 lūt: quō q̄ oia p̄ p̄ez sunt: sicut h̄ dicit̄: Et oia p̄
 filiū: sicut ad corinthios: vbi ait: Et vn⁹ dñs
 iesus ch̄ist⁹: p̄ quez oia. Et sicut in euāgelio ioh̄-
 hānis. Oia p̄ ip̄m facta sūt: Si em̄ alia p̄ p̄em
 alia p̄ filiū: iā nō oia p̄ p̄ez: nec oia p̄ filiū. Si
 aut oia p̄ p̄em: et oia p̄ filiū: eadē p̄ p̄em q̄ p̄
 filiū. Et q̄lis ē q̄ p̄i fili⁹: et i se p̄abilis opatio pa-
 tris et filij: qz si vel filiū fecit p̄ quē nō fecit ip̄
 se fili⁹: nō oia p̄ filiū facta sunt: at oia p̄ filiū fa-
 cta sūt. Ip̄e igit̄ fact⁹ non ē vt cū pfe faceret
 oia q̄ facta sunt: q̄ nec ab ip̄o x̄bo tacuerit
 apl̄s: et ap̄tissime oino dixerit. Qui cuz in dei
 forma eēt: nō rapinā arbitrat⁹ ē eē se eqlē dō
 h̄ic deū p̄p̄ie p̄ez appellās: sicut alibi: caput
 at ch̄isti de⁹. Sicut et d̄ sp̄sc̄o collecta sūt testi-
 monia: q̄b⁹ an nos q̄ h̄ disputauerit abū dāt⁹
 vsi sūt: qz et ip̄e de⁹ et nō creatura. Q̄ si h̄ crea-
 tura nō tm̄ de⁹ (H̄a et hoies dicit̄ sūt di) sed
 etiā ver⁹ de⁹. Ergo p̄i et filio p̄sus eql̄s: et i
 trinitatē vnitate cōsubal̄is et coetern⁹. At̄. q̄
 me x̄o illo loco sat̄ clarer: qz sp̄sc̄s non sit
 creatura: vbi iubemur nō fuisse creature: sed
 creatori. H̄o em̄ q̄ iubemur p̄ charitatē ser-
 uire iuicē: s̄ ecōuerso mō q̄ tm̄ deo fuit. Un̄
 idolatre dicunt q̄ simulachris eā fuiturē exhi-
 bent q̄ debet deo. Scdm̄ h̄c em̄ fuiturē dicit̄
 Deut. 6. Dñm deū tuū adorab: et illi soli fues. Por
 4. Bar. 4

Job. 5
 Ibidē
 1. Cor. 8
 Job. 1
 Reim. 11
 Ibidē
 Ubi. 5
 1. Cor. 8
 Job. 1
 Phil. 2
 1. Cor. 11
 Deut. 6
 4. Bar. 4



Liber

rosi tali fuiture: creature fuisse phibetur:
 Ubi-3 qñ qdē dicitū ē: Dñm deū tuū adorab: r illi so
 Roma-1 li fuites. Cñ r apls detestaf cos q coluerūt r
 fuerūt poti⁹ creature q̄ creatori. Nō ē vtiqz
 creaturā spūscūs: cui ab oib⁹ scīs talis fuit⁹
 exhibet: dicēte aplo: Nos cñ sum⁹ circūcisio
 Phil-3 spūi dei fuites. Plures cñ codices etiā lati
 nificāt: q̄ spūi dei fuim⁹: greci autē oēs: aut
 pene oēs. In nōnullis autē exēplarib⁹ latinis
 inuenim⁹: nō spūi dei fuim⁹: s̄ spūi deo fuim⁹
 S; q̄ in h̄ errāt: r auctoritati grauiori cedere
 detractāt. Nū quid r illud variū in codicibus
 1. Cor-6 regiūt. Rescit qz corpa vfa tēplū sunt spūsci
 q̄ in vob ē quē habet a deo: Quid autē isam⁹
 magisqz sacrilegū ē: q̄ vt q̄sqz dicere audeat
 mēbra xpī tēplū eē creature minor: fm ipso
 q̄ xpūs ē. Alio em̄ loco dicē: Corpa vfa mēbra
 3. bidē sunt xpī. Si autē q̄ mēbra sunt xpī: tēplū ē spūi
 sci: nō ē creatura spūscūs: qz cui corp⁹ n̄m tē
 plū exhibem⁹: nec ē vt huic eā fuiturē debe
 am⁹: q̄ nō nisi deo fuitū ē. Cñ p̄seq̄nter dicē:
 Ubi-3 Glorificate q̄ r portate deū in corpe vestro.
 Q̄ vnigenit⁹ dei fili⁹ p̄p̄ formā fui minor
 p̄feditat q̄ in forma dei eqlis ē p̄f. Ca. VII
 Iſt talib⁹ diuinay sc̄pturay testimo
 h n̄is: q̄b⁹ vt dixi p̄ores n̄i copiosi⁹ vñ
 expugnauerūt hereticorū tales ca
 lūnias vel errores: insinuat fidei n̄e vnitas
 r eqlitas trinitat. S; qz mlta in scīs libris p̄
 1. Thi-2 p̄ter incarnationē x̄bi dei: q̄ p̄salute n̄ra repa
 da facta ē: vt mediator dei r hoim eēt hō xp̄s
 iesus: ita dicunt: vt maiorē filio p̄fem signifi
 cent: vel etiā ap̄tissime ofēdāt: errauerūt ho
 mines min⁹ diligēter scrutātes vel intuetes
 vniuersam seriē sc̄pturay: r a q̄ de xp̄o iesu
 fm hoim dicta sunt ad ei⁹ subam q̄ an̄ incar
 nationē sempit̄na erat: r sempit̄na ē: trāffer
 rē conati sunt. Et illi q̄ dēdicūt minorē filium
 eē q̄ p̄f ē: qz sc̄ptū ē: ip̄o dñō dicēte: P̄f maior
 Job-14 me ē. Veritas autē ofēdit fm istū modū etiā
 seip̄o minorē filiū. Quō em̄ nō etiā seip̄o mi
 3. bidē nor fact⁹ ē: q̄ semetip̄m exinaniuit: formā ser
 uerū accipiēs: Necqz em̄ sic accepit formā fui
 vt amitteret formā dei: in qua erat eqlis p̄f.
 Sic q̄ accepta est forma fui: vt nō amitteret
 forma dei: cū r i forma fui: r in forma dei idē
 ip̄e sit fili⁹ vnigenit⁹ dei p̄f: in forma dei eq̄
 1. Thi-2 lis p̄f: in forma fui: mediator dei r hoim ho
 mo xp̄s iesus. Quis nō itelligat q̄ in forma
 dei etiā ip̄e seip̄o maior est: in forma autē fui
 etiā seip̄o minor est. Nō itaqz i merito scriptu
 ra vtrūqz dicit: r eqlē p̄f i filiū: r patrē maiorē
 filio. Illdē em̄ p̄p̄ formā dei: h̄ autē p̄p̄ for
 mā fui: sine vlla p̄fusiōe itelligit. Et h̄ nob̄ re

gula: p̄ oēs sacras scripturas dissolūde hui⁹
 q̄stiois: ex vno capite eple pauli apl̄i. r mittit
 vbi manifesti ista distinctio cōmēdat. Aut cñ:
 Qui cū in forma dei eēt: nō rapinā arbitrat⁹
 Phil-2 est eise se eqlē deo: s̄ semetip̄m exinaniuit for
 mā fui accipiēs: in similitudie h̄ oim fact⁹: et
 habit⁹ inuēt⁹ vt hō. Est q̄ dei fili⁹ deo p̄f inatu
 ra eqlis: habitu minor. In forma em̄ fui quā
 accepit: minor est p̄f. In forma autē dei in qua
 erat etiā an̄ q̄: h̄ accēpisset eqlis est p̄f. In
 forma dei x̄bū p̄ q̄d facta sūt oia. In forma at
 fui: fact⁹ ex muliere fact⁹ sub lege: vt eos qui
 sub lege erāt redimeret. P̄f oide i forma dei
 fecit hoies. In forma fui fact⁹ est hō. Nā si p̄f
 tñ sine filio fecisset hoim: nō scriptū eēt. Fa. Cēf. 1
 ciam⁹ hoies ad imaginē r similitudie n̄i am.
 Ergo qz forma dei accepit formā fui: vtrūqz
 de⁹: r vtrūqz hō. S; vtrūqz de⁹ p̄p̄ accipiētē
 deū. Vtrūqz autē hō p̄p̄ter acceptū hoim.
 Necqz em̄ illa suscepiōe altery eoz in altery
 p̄uersū atqz mutarū est. Necqz diuinitas q̄pe
 in creaturā mutata est vt desisteret eē diuini
 tas: nec creatura in diuinitatē vt desisteret es
 se creatura.

De subiectione qua filius subiectus di citur patri Ca. VIII.

Lud autē q̄d dicit apostol⁹: Lū autē
 i ei oia subiecta fuerūt: tūc r ip̄e filius
 subiect⁹ erit ei q̄ illi subiecit oia. Aut
 1. Cor-15 ideo dictū est: ne q̄sqz putaret habitū xp̄i q̄ ex
 hūana creatura suscep̄t⁹ est: p̄uersū in possi
 ea in ipsā diuinitatē: vel vt certū ex p̄ferti: dei
 tatē q̄ nō est creatura: s̄ ē vnitas trinitat. In
 corporea r sc̄mutabilis: r sibimet p̄substāti
 alis: r coeterna natura. Aut si q̄sqz p̄cedit: vt
 aliq̄ senserit ita dictū: Et ip̄e fili⁹ subiect⁹ erit
 Ubi-3 ei q̄ illi subiecit oia: vt ipsā cōmutatiōe sub
 iectiōe r p̄uersiōe credat futurā creaturē i
 ipsā substātiā vel essentiā creatoris: i vt q̄ su
 erat substātiā creaturē: fiat substātiā creato
 ris. Lerte vel hoc p̄cedit: q̄d nō h̄z vllā dubi
 tationē: nō dū h̄ fuisse factū: cu; dñs diceret:
 P̄ter maior me est. Dixit em̄ h̄ nō solū an̄ q̄ Job-14
 ascēdit in celū: verū etiā an̄ q̄ n̄asus resur
 rexisset a mortuis. Illi autē q̄ putāt humanay
 in eo naturā in dei substātiā mutari atqz con
 uerti: r ita dictū: Tūc r ip̄e fili⁹ subiect⁹ erit
 1. Cor-15 ei q̄ illi subiecit oia: ac si diceret: tūc r ip̄e fili⁹
 hois r a vbo dei suscepta hūana natura com
 mutabit in ei⁹ naturā: q̄ ei subiecit oia: tūc su
 3. bidē turū putant: cū post diē iudicij tradiderit re
 gnū deo r p̄f. Ac p̄ h̄ etiā fm illā opinionem
 adhuc p̄f maior: ē: q̄ d̄ x̄gie fui forma acce
 Job-4 pra ē: Q̄ si r aliq̄ h̄ affirmāt: q̄iā fuerit i dei

Liber

quia separari a filio et spiritu sancto non potest
et filio ideo sufficit solus: quia separari a patre et spiritu sancto
Ibidem non potest. Quid ei sibi vult quod ait: Si diligitis me
mandata mea servate: et ego rogabo patrem meum
et alium advocatum dabit vobis: ut vobiscum sit in
eternum: spiritum veritatis quem habet mundus accipere non potest:
1. Cor. 2 id est dilectores mundi. Talis enim homo non percipit
quod sunt dei. Sed adhuc potest videri: ideo dicitur: et
ego rogabo patrem et alium advocatum dabit vobis
Job 14 ut vobiscum sit in eternum: quasi non solus filius sufficiat.
Job 16 Illo autem loco ita de illo dicitur: tanquam solus
omnino sufficiat. Cum venerit ille spiritus veritatis: docebit
vos omnem veritatem. Nunquid ergo separat hinc fili-
us? tanquam ipse non doceat omnem veritatem: aut quasi im-
pleat spiritus sanctus quod minus potuit docere filius? Di-
cant ergo si placet maiorem esse filio spiritum sanctum: quem mi-
noris illo solent dicere. An quod non dicitur: ipse solus
aut nemo nisi ipse vos docebit omnem veritatem: ideo
permittit ut cum illo docere credat et filius. Ap-
1. Cor. 2 p- 2 Sic et quod dei sunt nemo scit nisi spiritus dei: ut ita
isti pueri possint ex hoc dicere: quod et filium non do-
ceat quod dei sunt: nisi spiritus sanctus: tanquam maior: mi-
noris: cui filius ipse tantum tribuit: ut diceret: Quod
Job 16 hoc locutus sum vobis: tristitia implevit cor vestrum:
et ego veritatem dico: expedit vobis ut ego eam.
Hoc si non abiero: advocatus non veniet ad vos.
Quod utile credentibus fuerit ut ad patrem in for-
ma servi christi ascenderet. La. IX
De autem dixit: non propter inequitatem
h- 2 verbi dei et spiritus sancti: sed tanquam impedimen-
to esset profectio filii hominis apud eos quod minus
veniret ille quod minor non esset: quod non semetipsum
Phil. 2 exinanivit formam sui accipiens sicut filius. Oportet
ergo ut auferretur ab oculis eorum forma sui:
quam intuitus hoc solum esse christum putabant quod vi-
debant. Unde et illud quod ait: Si diligereis me:
gauderetis utique: quoniam eo ad patrem: quod pater maior
me est: id est propterea me oportet ire ad patrem: quod dum
me ita videtis: et ex hoc quod videtis: estimatis quia
minor sum patre: atque ita circa creaturam susceptum
quod habitum occupati: equalitatem quam cum patre habeo non
intelligitis. Unde et illud: Noli me tangere: non dum
Job 20 enim ascendi ad patrem meum. Tactus enim tanquam sine
facit notitiam. Ideoque nolebat in eo esse sinez
intentionis in se: ut hoc quod videbat: tamen modo pu-
tare. Ascensus autem ad patrem erat ita videri sicut
equalis est patri: ut ibi esset finis visionis quod sufficit
nobis. Aliquid ita de filio solo dicitur quod ipse sufficiat
et in eius visione merces tota permittit delectati-
onis et desiderii nostri. Sic enim ait: Qui habet man-
Job 14 data meas custodit ea: ille est qui diligit me. Qui
autem me diligit: diliget a patre meo: et ego diligam

eum: et manifestabo me illi. Nunquid hoc: quod non di-
xit: ostendit illi et patrem: ideo separavit patrem: sed quod ve-
rum est: ego et pater unum sumus: cum pater ostendit: et filius
Job 10 ostendit quod in illo est. Et cum filius ostendit: etiam pater ostendi-
tur quod in illo est. Sic ergo cum ait: Et ostendit illi meipsum
Job 14 intelligit quod ostendit et patrem. Ita et in eo quod dicitur
Luci 15 Cum tradiderit regnum deo et patri: intelligit quod non
adimit sibi. Quoniam cum producit credentes ad con-
templationem dei et patris profecto producit ad con-
templationem suam: quod dicitur: Et ostendit illi meipsum
Job 14 Et ideo postquam cum dixisset illi iudas: Dne quid
Ibidem factum est quod ostendit te nobis: et non huic mi-
do: Respondit iesus et dixit illi: Si quis diligit me:
fmonem meum servabit: et pater meus diliget eum: et ad
illum veniemus: et mansione apud eum faciemus. Ecce
ce quod non solum seipsum ostendit ei a quo diligitur: quod simul
cum patre venit ad eum: et mansione facit apud eum.
An forte putabit mansione in dilectore suo fa-
ciendum esse patre et filio: exclusus esse ab hac mansione
spiritus sanctus? Quid est ergo quod superius ait de spiritu sancto?
Quod habet mundus accipere non potest: quoniam non videt illum
Ibidem nostis illum vos: quod vobiscum manet: et in vobis est.
Hoc itaque ab hac mansione separat: de quo dicitur: et
Ibidem vobiscum manet: et in vobis est. Si forte quis sic ab
Ibidem surdus est: ut arbitretur cum pater et filius venerint: ut
mansione apud eum faciat: id est dilectore suum: disces-
surum inde spiritum sanctum: et tanquam locum daturum esse ma-
ioribus. Sed huic carnali cogitationi occurrit scri-
ptura: paulo quippe superius ait. Et ego rogabo
Job 14 patrem: et alium advocatum dabit vobis: ut vobiscum sit
in eternum. Hoc ergo discedit patre et filio venientibus:
quod nec ille sine ipsis venit: nec illi sine illo: sed pro-
pter insinuationem trinitatis personarum: etiam singu-
lis nominatis: dicuntur quodam separatim: non tamen alijs se-
paratis intelliguntur: propter eiusdem trinitatis
unitatem: vnaque substantia atque deitas patris et filii
et spiritus sancti.
Quo traditur sit regnum filii patri. La. X
Radet itaque regnum deo et patri dominus
et non iesus christus: non se inde separato: nec
1. Cor. 15 spiritus sancto: quoniam producit credentes ad con-
templationem dei: ubi est finis omnium bonarum acti-
onum: et reges sempiterna: et gaudium quod nunquam
aufertur a vobis. Hoc enim signat in eo quod ait: Ite-
rum videbo vos: et gaudebit cor vestrum: et gau-
Job 16 dium vestrum nemo tollet a vobis. Cuius gaudij silu-
dinem presignabat. Maria sedens ad pedes domini: et
Luci 10 inteta in xbum eius: quieta scilicet ab omni
actione: et inteta in veritate finem quendam modum:
cuius capax est ista vita: quod tamen presignaret illud: quod
futurum est in eternum. Martha quippe sorore sua in
necessitatis actione puerfante: quis bona et
utilia: tamen cum reges successerit transitura: ipsa re-

Primus

quiescebat in xpo dñi. Et s̄ dñs cōquerenti-
marthe q̄ eā soror nō adiuuaret: r̄ dicit: **Abā**
Ibidē r̄ia optimā p̄tē elegit: q̄ nō auferet ab ea. **Rō**
malā p̄tē dixit: q̄ agebat martha: s̄ ista opti-
mā q̄ nō auferet. Illa em̄ q̄ in ministerio indi-
gentie ē: cū indigētia ip̄a trāserit: auferetur.
Boni q̄ppe opis trāsturi merces ē req̄es per
1. Cor. 15 māsura. In illa igit̄ cōtēplatiōe: de^o erit oīa i
oīb^o: q̄: nihil ab illo aliud req̄ret: s̄ solo ip̄o il-
Roma. 8 lustrari: p̄fruiq̄ sufficiet. **Iōq̄** ille in q̄ sp̄s i-
p̄s. 26 terpellat gemurib^o inenarrabilib^o. Unā inq̄t
petij a dño: hāc req̄rā: vt ihabitē in domo dñi
poēs dies vite mee: vt cōtēpler delectationē
1. Ebi. 2 dñi. **Lōtēplabimur** em̄ deū p̄fem r̄ filiū r̄ sp̄i-
ritūsc̄m: cū mediator dei r̄ hoīm: hō xps iel^o:
1. Cor. 15 tradiderit regnū deo r̄ p̄fī: vt iā nō interpel-
let p̄ nob mediator r̄ sacerdos n̄ fili^o dei: r̄ fi-
lius hoīs: s̄ r̄ ip̄e inq̄tū sacerdos ē: assumpta
1. Cor. 15 p̄fī nos fui formā: s̄biect^o sit ei q̄ illi subiecit
oīa: vt inq̄tū de^o ē: cū illo nos subiectos hēat
inq̄tū sacerdos nobiscū illi subiect^o sit. Quā
propter cū fili^o sit r̄ de^o r̄ hō: alia suba de^o: alia
hō: hō pot^o in filio q̄ fili^o in p̄fē: s̄ caro anie
mee: alia suba ē ad aīam meā: q̄uis in yno ho-
Ebi. 5 mine: q̄ aīa alteri^o hoīs ad aīam meā. **Luz 5**
tradiderit regnū deo r̄ p̄fī: i. cū credētes r̄ vi-
uentes ex fide p̄ q̄b^o nūc mediator: interpel-
lat: p̄duxerit ad cōtēplationē: cui p̄cipiēde su-
spiram^o r̄ gemim^o: r̄ trāserit labor r̄ gemit^o
iā nō interpellabit p̄ nob tradito regno deo
Job. 16 r̄ p̄fī: s̄ significās ait. **Hec vobiscū locut^o sum**
in similitudinibus veniet hora q̄n iam non
in similitudinib^o loq̄r vob. s̄ manifeste de p̄fē nū-
Ibidē ciabo vob. i. iā nō erūt similitudines cū visio fue-
rit facie ad facie. **Hoc ē em̄ q̄d ait: s̄ manifeste**
de p̄fē nūciabo vob. **Ac si diceret: manifeste**
Ebi. 5 p̄fem oīdā vob. **Nūciabo q̄ppe ait: q̄ dñs ei^o**
Ibidē ē. **Sequit̄ em̄ r̄ dicit: Illa die in noīe meo pe-**
tetis: r̄ iā dico vob. q̄ ego rogabo p̄fem. **Ipe**
ei p̄f amat vos: q̄ r̄ vos me amastis: r̄ credidistis
q̄ a deo exiui. **Exiui a p̄fē: r̄ veni i hūc mū-**
dū. **itez relinq̄ mūdū r̄ vado ad p̄fēz. Quid ē**
Ebi. 5 a p̄fē exiui: nisi nō in ea forma. q̄ eqlis sū p̄fī
s̄ alit^o. i. in assumpta creatura minor apparui.
Et q̄d ē: Veni in hūc mūdū: nisi formā serui
Job. 16 quā me exinanies accepi etiā p̄ctōz: q̄ mūdū
istū diligūt oculis demōstrauit. **Et q̄d ē: Itēz**
Ibidē relinq̄ mūdū: nisi ab aspectu dilectorū mūdū
aufero q̄d viderūt. **Et q̄d ē: Glado ad p̄fem:**
nisi doceo me sic intelligendū a fidelib^o meis
quō equalis sum p̄fī. **Hoc q̄ credūt digni ha-**
bebunt p̄ducia fide ad sp̄em. i. ad ip̄am visio-
nem: q̄ p̄ducēs dicit^o ē tradere regnum deo r̄

patri. **Fideles q̄ppe et^o q̄s redemit sanguine**
suo: dicit̄ sunt regnū eius: p̄ q̄b^o nūc interpel-
lat: tūc aut̄ illic eos sibi faciens inherere: vbi
eqlis ē patri: nō iam rogabit p̄fem p̄ eis. **Ipe**
se em̄ inq̄t: **Pater amat vos. Ex h̄ em̄ rogat Job. 16**
q̄ minor ē p̄fē: q̄ dñs eqlis ē: exaudit cū patre.
Un̄ se ab eo q̄d dixit: Ipe em̄ p̄f amat vos: Ebi. 5
vtiq̄ ip̄e nō sepat: s̄ fm̄ ea facit intelligi q̄ sup̄
cōmmeorauit: satisq̄ insinuauit. **plerūq̄ ita no-**
minari in trinitate vnāquāq̄ p̄sonā. vt r̄ alie
illic intelligant̄. **Sic itaq̄ dicit̄ ē: Ipe em̄ p̄f** **Ebi. 5**
amat vos. vt cōsequēter intelligat̄ r̄ filius r̄ **Romas.**
sp̄s sc̄s. nō q̄: mō nos nō amat. Qui p̄p̄rio
filiō nō pepcit: s̄ p̄ nob oīb^o tradidit eū. s̄ ta-
les nos amat de^o. q̄les futuri sum^o. non q̄les
sum^o. Quales em̄ amat. tales in eternū con-
seruat. q̄d tūc erit cū tradiderit regnū deo r̄
patri. q̄ nunc interpellat p̄ nob vt iā non ro-
get p̄fem: q̄ ip̄e pater amat nos. Quo autez
merito. nisi fidei. q̄ credimus anteq̄ illud q̄d
p̄mittit̄ videam^o. Per hāc em̄ puenim^o ad
speciē. vt tales nos amet. q̄les amat vt sim^o.
nō quales odit. q̄ mali sumus. r̄ hortat̄ a p̄c-
stat. ne tales semp esse velimus.
Qua discretiōe intelligend^o sit nūc cē eā
lis patri fili^o nūc aut̄ minor. Ca. XI
Clapropf cognita ista regula intelli-
gendaz sc̄pturarū de filio dei. vt di-
stinguam^o q̄d in eū sonet fm̄ formaz
dei. in qua equalis ē patri. r̄ q̄d fm̄ formā ser-
ui quā accepit. in qua minor ē patre. nō con-
turbabimur tanq̄ cōtrariis ac repugnātib^o
int̄ se sc̄oz sententiis. Nā fm̄ formā dei equa-
lis ē patri. r̄ fili^o. r̄ sp̄s sc̄s. q̄: neuter eorum
creatura ē. sicut iā ostēdim^o. Scdm̄ at̄ formā
fui. minor ē patre. quia ip̄e dixit. Pater ma-
ior me ē. Minor ē seip̄o: q̄ de illo dictum est
Semetipsum exinanuit. formā fui accipēs **Job. 14**
minor ē sp̄s sc̄o. q̄: ip̄e ait. Qui dixerit blas- **Ibid. 2**
phemiā in filiū hoīs. dimittet̄ ei. q̄ aut̄ dixerit **Abat. 12**
in sp̄s sc̄o. nō dimittetur ei. Et in ip̄o x̄tutes
opatus ē dicēs. Si ego in sp̄i dei eicio demo- **Luc. 2**
nia. certe supueniet in vos regnū dei. Et ap̄d
Esaiam dicit. quā lectionē ip̄e in synagega **Luc. 4**
recitauit. r̄ de se cōpletā sine scrupulo dubita-
tiōis ostēdit. Sp̄s inq̄t dñi sup me. p̄pter q̄d **Esa. 61**
vnxit me. euāgelizare paupib^o misit me. pre-
dicare captiuis remissionē r̄c. Ad q̄ faciēda
iō dicit se missum. q̄: sp̄s dñi ē sup eū. Scdm̄ **Job. 1**
formā dei. oīa p̄ ipsum facta sunt. r̄ sine ip̄o fa-
ctum ē nihil. Scdm̄ formā fui. ip̄e fact^o ē ex **Gal. 4**
muliere. factus sub lege. Scdm̄ formā dei. ip̄e
se r̄ p̄f vnū sunt. Scdm̄ formā fui. nō venit **Job. 10**

Libet

Job-6 facere voluntate sua h voluntate eius qd eu misit
Job-5 Scdm forma dei: sicut habet pater vita in se
Mat-26 metipo sic dedit et filio vita habere in semet
Ibid ipso: Scdm forma serui: tristis e aia ei vsq ad
morte: et pater inqt. Si fieri pr traseat a me
calix iste: Scdm forma dei: ipe e verus deus: et
Phil-2 vita eterna. Scdm forma serui: factus e obedi
ens vsq ad morte: morte at cruce. Scdm for
ma dei: oia qd hz pater: ipius sunt: et omia tua
Job-17 mea sunt inqt: et mea tua Scdm forma serui
Job-7 non e doctria ipi: s; illi qd eu misit.
Qua ratione filius dicat nescire diem et ho
ram quam scit pater. La. XII
Mat-24 De die et de hora nemo scit: neq
angli in celo: neq filii: nisi pater. hoc
em nescit: qd nescietes facit. i. qd no
ita sciebat r tuc discipul indicaret
sicut dictu e ad abraa. Nunc pgnoui qd timeas
deum. i. nunc feci vt cognosceres: qz ipe si
bi in illa tempratioe pbatus innotuit. Na et
illud vtiq; dicturus erat discipulis tpe opor
tuno: de q futuro tanq; pterito loqns ait. Na
Job-15 non dica vos seruos: s; amicos: fuus em nescit
voluntatem dni sui. Vos at dixi amicos
qz oia qcunq; audiua patre meo: nota feci
vobis: qd nondu fecerat: s; qz certo factur
Job-16 erat: qsi itaz fecisset locut e. Ipi ei ait. Alia
vobis hco dicere: s; non potestis illa portare
modo. Inter que intelligit: et de die et de ho
ra. naz et apostol. neq em iudicau me inqt
1. Cor-2 scire aliqd inter vos: nisi christu iesu: et hunc
crucifixu. Et em loqbat: q cape altiora de
christi deitate no poterant. Quib; etiā pau
1. Cor-3 lo post dicit. Non potui vobis loq qsi spirita
lib: s; qsi carnalibus. Hoc g inter illos nescie
bat: qd pillu scire non poterat. Et hoc solu se
scire dicebat: qd eos pillu scire oportebat.
Deniq; sciebat inter perfectos: qd inter puu
1. Cor-2 les nesciebat. Ibi qpe ait. Sapientia loqui
mur inter pfectos. Eo nanq; genere locuto
nis nescire qsq; dicit: qd occultat: q dicit fol
sa ceca q occulta e. Neq; em aliq; genere lo
quuntur scripture: qd in psuetudie huana no
inuēiat: qz vtiq; hoib; loquunt. Scdm forma
Proi-8 dei dictu e. An oēs colles genuit me. i. an oēs
Ps-109 altitudies creaturar. Et an luciferu genuit
te: id e an oia tpa et tpalia. Scdm forma at ser
Proi-8 ui dictu e. Dns creauit me in principio viaru
Job-14 suar. Quia scdm forma dei dixit. Ego su ve
Ibid ritas: et fm forma serui: Ego sum via. quia
em ipe e pmogit a mortuis: iter fecit eccle
sie sue: ad regnu dei ad vita eterna: cui caput
e ad immortalate etiā cor: pis: id creat e in pn

capio viar suar: i opa ei. Scdm forma em di
Job-8 pncipiu e: qd loquit nob. In q pncipio fecit
Beh-1 de celu et terra. Scdm at foraz serui. Spol
Ps-18 pcedes de thalamo suo. Scdz forma dei
Lolo-1 mogenit ois creature: et ipe an oēs e: et oia i
Ibid illo stant. Scdz forma serui. Ipe e caput cor
pis eccle. Scdm forma dei: dñs e glorie. Un
manifestu e q ipe glorificet sanctos suos. qd
Roma-8 em pdestinauit hos: et vocauit: et qd vocauit
ipos et iustificauit. Quos at iustificauit: ipos
et glorificauit. De illo qpe dictu e: q iustificz
Rom-3 impiu: de illo dictu e: q sit iust; et iustificas. Si
Rom-8 g qd iustificauit: ipos et glificauit: q iustificat
Ipe et glificat: qd e vt dixi dñs glie. Scdm foraz
tñ serui fatagētib; discipul de glificatioe sua
rudit. Sedere ad dexterā vt ad sinistra no e
Mat-20 meū dare vob: s; qd patu e a patre meo. qd
at paratu e a patre ei: et ab ipso filio patu est:
qz ipe et pater vnū sunt. Na em onidm i hac
Job-10 trinitate p multos diuiaz locutoñū mōs. etiā
de singlis dici q oim e ppter isepabile opatoz
vni e iudicō sbe. sicut e de spūscō dicit. Lum
Job-16 ego iero: mittā eu ad vos. Ad dicit mittem
s; ita qsi tñ fili eū missur eēt. et no pater: cuz
Job-14 alio loco dicat. Hec locut su vobis apud vos
manēs. Aduocat at ille spūs scz que mitter
pater in noie meo: ille vobis declarabit omia
Ibid hic rursus ita dictu e: qsi no eū missur eēt. et
fili: s; tñ pater. Sicut g ista: ita illud qd ait
s; qbus patu e a pte meo: cu p se itelligivo:
Mat-20 luit: pare sedes glie qbus velle. sed dicit ali
quis. Ille cu de spūscō loqret ita se missur
ait vt non negaret patrem missur: et alio lo
co ita patrem vt non negaret se missurum.
Ibid hic xo apte ait: no e meū dare vob: atq; ita se
cut a pte dixit ista pparata. sed h e qd pstrin
xim fm foraz serui dictu: vt ita itelligerē: si
e meū dare: ac si diceretur. non e humane
prātis hoc dare. vt p illud intelligatur hoc
dare: p qd de et eqlis e patri. non e inqt meū
Ubi-5 dare. id e no huane prāte ista do. sed quibus
paratu e a pte meo. sed ita tu itellige: qz si oia
Job-17 qd hz pater mea sunt. et hoc vtiq; meū e. et cu
patre ista parau. nā et illud quero qd dictu
Job-12 sit. Si qd no audit xba mea ego no abiudica
Ibid bo eū. Fortassis em ita hic dixit. Ego no iudi
Job-20 cabo illū: que admodū ibi. non e meū dare. s;
Job-12 qd hic sequit. no em veni inqt vt iudicē mun
dū: sed vt saluū faciā mundū. Deinde adū
git et dicit. Qui me spernit et no accipit xba
Job-12 mea: habet qui se iudicet. Hic iam itellige:
Ibid rem patre: nisi adūgeret et diceret. Verbu
qd locut su: ipm iudicabit illū i nouissimo die

Liber

Ubi Quid dicitur in nec filius iudicabit: quia dicitur: Ego si iudicabo illum: nec pater: sed verbum quod locutus est filius: imo potius audi ad huc quod sequitur. Quia ego inquit non ex me locutus sum: sed ille qui me misit pater: ille mandatum mihi dedit quod dicam aut quid loquar: et scio quia mandatum eius vita eterna est. Que ego loquor: ita ut dixit mihi pater sic loquor. Si ergo non iudicabit filius: sed verbum quod locutus est filius: non ex se locutus est filius: sed qui misit eum pater mandatum dedit ei: quid dicat: et quod loquatur: pater utique iudicabit eum: verbum est quod locutus est filius: atque ipsum verbum patris id est filii ipse. Non enim aliud est mandatum patris: aliud verbum patris. Nam et verbum appellavit et mandatum. Unde etiam non forte quod ait: Ego non ex me locutus sum: hoc intelligi voluerit: ego non ex me natus sum. Si enim verbum patris loquitur: seipsum loquitur: quia ipse est verbum patris. Plerumque enim dicitur: dedit mihi pater: in quo vult intelligi quod eum genuerit pater: non ut tanquam iam existenti et non habenti dederit aliquid: sed ipsum dedit se ut haberet: genuisse est ut esset. Non enim sicut creatura: ita deus filius ante carnationem: et ante assumptionem creaturam unigenitum: pro quibus facta sunt omnia: aliud est et aliud habet: sed hoc ipsum est quod dedit id quod habet. Quod illo loco manifestius dicitur: si quis ad capiendum sit idoneus: ubi ait. Sicut homo pro se vitam in semetipso: ita dedit vitam habere filio in semetipso. Neque enim iam existenti et vitam non habenti dedit ut haberet vitam in semetipso: cum eo ipso quod est vita sit: hoc est quod dedit filio vitam habere in semetipso: genuit filium: incommutabilem vitam quod est vita eterna. Cum ergo verbum deus sit filius dei: et filius deus sit verus deus: et vita eterna: sicut in epistola sua dicit Iohannes etiam hoc quod aliud cognoscimus: cum dicit dominus: Verbum quod locutus sum: ipsum iudicabit eum in novissimo die: et ipsum verbum patris verbum esse dicit: et mandatum patris ipsumque mandatum vitam eternam. Et scio inquit quia mandatum eius vita eterna est. Quero itaque quomodo intelligam: Ego non iudicabo: sed verbum quod locutus sum iudicabit: quod ex consequentibus apparet ita dictum: ac si diceret: ego si iudicabo: sed verbum patris iudicabit: verbum autem patris est ipse filius dei. Sic enim intelligendum est: Ego non iudicabo: sed ego iudicabo: quomodo istud potest esse verum: nisi ita: ego scilicet non iudicabo ex parte humana: quia filius hominis sum: sed ego iudicabo ex parte verbi: quia filius dei sum. Aut si contraria et repugnantia videntur: ego non iudicabo: sed ego iudicabo: quod illinc dicitur: ubi ait. Ad haec doctrina si est mea quomodo mea: quomodo si mea non est: ista doctrina non est mea: sed mea doctrina non est mea: ubi dicitur suam: eandem dicit non suam. Quomodo istud verum est: nisi secundum aliud suam dixerit: secundum aliud non

sum. Secundum formam deus suam: secundum formam servum non suam. Cum enim dicitur: non est mea sed eius qui me misit: ad ipsum verbum nos fecit recurrere: doctrina enim patris est verbum patris qui est unus filius. Quid sibi et illud vult: quod me credit: non in me credit. Quomodo in ipsum: quomodo non in ipsum: quomodo tam primum sibi aduersum potest intelligi: qui in me credit inquit non in me credit: sed in eum qui me misit: nisi ita intelligas: quod in me credit: non in hoc quod videt credit: ne sit spes nostra in creatura: sed in eo qui suscepit creaturam in qua humanis oculis appareret: ac sic ad se equaliter patri contemplandum pro fide corda mundare. Proinde ad patrem referens intentionem credentium et dicens non in me credit: sed in eum qui me misit: non utique se a patre: id est ab illo qui eum misit voluit separari: sed ut sic in eum crederetur: quomodo in patre cui equalis est. Quod aperte alio loco dicit. Creditis in deum et in me creditis: id est sicut creditis in deum: sic et in me: quia ego et pater unus deus. Sicut ergo hic tanquam abstulerit a se fidem hominum: et in patre transfulerit: dicendo: non in me credit: sed in eum qui me misit: a quo tamen se utique non sepauit. Sic etiam quod ait: Non est meum dare: sed quibus paratum est a patre meo: puto clarere secundum quid utriusque accipiendum sit. Tale est enim et illud: ego non iudicabo: cum ipse iudicaturus sit vivos et mortuos: sed quia non ex potestate humana propterea recurrere ad deitatem: sursum erigit corda hominum: propter quod subleuata descendit.

De unitate persone filii dei et filii hominis: siue in gloria siue in humilitate. Ca. XIII

Ubi tamen ipse id est esset filius hominis propter formam sui quam accepit quod est filius dei propter dei formam in qua est: non dicitur apostolus paulus de principibus huius seculi. Si enim cognouissent: nunquam dominum glorie crucifixissent. Et forma enim sequi crucifixus est: et tamen dominus glorie crucifixus est. Talis enim erat illa susceptio quam deus hominem faceret: et hominem deum: quod tamen propter quod: et quod secundum quod dicitur: adiuuante domino: prudens et diligens et pius lector intelliget. Nam ecce diximus: quia secundum id quod deus est: glorificat suos: secundum hoc utique quod dominus glorie est: et tamen dominus glorie crucifixus est: quia recte dicitur et deus crucifixus: non ex virtute diuinitatis: sed ex infirmitate carnis: sicut dicimus: quia secundum id quod deus est iudicatur: hoc est ex parte diuina non humana. Et tamen ipse homo iudicaturus est: sicut dominus glorie crucifixus est ita enim apte ait. Cum venerit filius hominis in gloria suorum angelorum: cum eo tunc congregabuntur ante eum omnes gentes: et cetera quod de futuro iudicio versus ad

Ibidem

Job-12

Ubi-5

Job-14

Job-10

Job-12

Mat-20

Job-12

1-Cor-2

Mat-25

Primus

deī fm id qd in forma deī equalis ē patri. vī-
dere inīq nō pnt. Opret aut vt iudicē viuo-
rū r mortuoz corā quo iudicabunt: r iusti vt
Ebi-8 deant r inīq. Nolite inq̄ h mirari: qm̄ venit
hora in q̄ oēs q̄ in monumēt: sunt audiet vo-
cem ei: r pdiet q̄ bona gesserūt i resurrecti-
onē vite: q̄ mala gesserūt in resurrectione
iudicij. Ad h̄ ḡ opebat vt ideo accipet hanc
prātē q̄ fili⁹ hoīs ē: vt r surgentes oēs vide-
rent eū in forma in qua videri ab hoīb⁹ pōt
sed aliū ad dānationē: aliū ad vitā etnā. Que
ē aut vitā etnā: nisi illa visio q̄ nō cōcedit im-
Job-17 p̄s: vt cognoscāt te inq̄ vnū verū deū: et
quē misisti iesuz xp̄m: Quō r ipm̄ iesuz xp̄m
nisi quē ad modū vnū verū deū q̄ osidet seip-
sum illis? Nō quō osidet se etiaz puniēdis in
forma filij hoīs: fm illā visionē bonus est: fm
P̄s-72 quā visionē deus apparet mūdīs corde: qm̄
q̄ bon⁹ de⁹ israel rectis corde. Quā aut iudi-
cem videbūt mali: nō eis videbūt bon⁹: quia
Apo-1 nō ad eū gaudebūt corde: s̄ tūc se plangent
oēs trib⁹ terre: in numero vtiq̄ oīm maloz
r infidelis. P̄o p̄ter h̄ etiā illi q̄ euz dixerat
magistrū bonū: querēs ab eo p̄siliū p̄sequen-
Apo-19 de vite eterne: r̄ndit: Quid me interrogas
de bono: nemo bon⁹ nisi vn⁹ de⁹: cū r hoīem
Apo-12 alio loco dicat bonū ipse dñs: Bon⁹ hō inq̄t
de bono thesauro cordis sui profert bona: r
mal⁹ hō de malo thesauro cordis sui profert
mala. Sz qz ille vitā etnā q̄rebat. Vita autē
etnā ē in illa cōtemplatiōe: q̄ nō ad penā vi-
des de⁹: s̄ ad gaudiū sempitnū. Et nō intelli-
gebat cū q̄ loq̄bat: q̄ tm̄mō filiū hoīs arbitra-
Apo-19 bat. Quid me interrogas inq̄t de bono: id ē
istā formā quā vides qd̄ interrogas de bono
r vocas me fm̄ quod vides magistrum bo-
num: hec forma filij hominis est: hec forma
accepta est: hec forma apparebit in iudicio:
non tm̄ iustis: sed r impijs: r hui⁹ forme vi-
sio nō erit in bonū eis q̄ male agūt: Est autē
P̄s-12 visio forme mee in qua cū eēm: nō rapinam
arbitratus sum eē equalis deo: s̄ vt hanc ac-
cipere meipm̄ exinanivi. Ille ḡ vn⁹ de⁹ pf̄ et
fili⁹ r spūscūs: q̄ nō apparebit nisi ad gaudiū
qd̄ nō auferet a iustis. Cui gaudio futuro su-
P̄s-26 spirabat q̄ dicit: Unā petij a dño hāc req̄rā:
vt inhabitē in domo dñi p̄ oēs dies vite mee
vt cōtemplor delectationē dñi. Un⁹ ḡ deus
ipse ē sol⁹ bon⁹: ad h̄ qz nemo eū videt ad lu-
ctum r planctū: s̄ tm̄ ad salutē r leticiā verā.
Scdm̄ illā formā si me intelligis bonus sum
Si aut fm̄ hāc solā: qd̄ me interrogas de bo-
no: si inf̄ illos es q̄ videbūt in quē pupugerit

r ipa visio malū eis erit: qz penalis erit. Et
ista snia dixisse dñm: qd̄ me interrogas d̄ bo-
no: nemo bon⁹ nisi vn⁹ de⁹. Ibis documētis
q̄ cōmemoravi p̄babile ē: qz illa visio dei q̄
p̄replabimur incōmutabile atqz hūanis ocu-
lis inuisibilem dei subām q̄ solis scīs p̄mitti-
tur: quā dicit ap̄ls paul⁹: Facie ad facie: r de
q̄ dicit ap̄ls iōānes: Si es ei erim⁹: qm̄ vide-
bimus eū sicuti ē: r de q̄ d̄: Unāz petij a dño
P̄s-26 hāc req̄rā: vt p̄repler delectationē dñi: r de q̄
dic̄ ipse dñs: Et ego diligā eū r osidā meipm̄
Job-14 illi: p̄pter quā solā fide corda mūdā: vt si
Apo-5 mus beati mūdicores: qm̄ ipi des̄ videbūt
Et si q̄ alia de ista visione dicta sunt: q̄ copio-
sissime sparsa p̄ oēs scripturas inuenit: q̄sqz
ad eā q̄rēdā: oculū amoris it̄dit: sola ē sum-
mū bonū nostrū: cui⁹ adipiscēdi cā p̄cipimur
agere qd̄qd̄ recte agimus. Visio x̄o illa filij
hoīs q̄ p̄nūciata ē: cū p̄gregabunt oēs gen-
tes ante eū r dicēt ei: Dñe qm̄ te vidim⁹ esu-
rientem r sitientē r cetera: nec bonū erit im-
Apo-25 p̄s q̄ mittent in ignē etnū: nec sumū bonū
erit iustis. Adhuc em̄ vocat eos ad regnum
qd̄ eis paratū ē ab initio mundi. Sic em̄ illis
Apo-25 dicit: Ite in ignē eternū: ita istis: venite be-
nedicti p̄s mei: possidete paratū vobis re-
Ibidē gnū. Et sicut ibūt isti in cōbustionē eternā:
Ibidē sic iusti in vitā etnā. Quid ē aut vitā etnā
nisi vt cognoscant te inq̄t vnū verū deum: r
Job-17 quē misisti iesum xp̄m: Sz iā in ea claritate
de q̄ dic̄ p̄r: quā habui apud te p̄sqz mūdus
fieret. Tūc em̄ tradet regnū deo r p̄r: vt in-
Job-17 tret fu⁹ bon⁹ in gaudiū dñi sui: r abscondet
eos q̄s possidet de⁹ in abscondito vult⁹ sui a
Apo-25 cōturbatiōe hoīm: eoz scz q̄ tūc p̄turbabun-
tur audietes illā sententiā: a q̄ auditu malo
iust⁹ nō timebit: si mō p̄tegat in tabernacu-
P̄s-111 lo: id ē in fide recta catholice ecclesie a cōtra-
dictione linguarū: id ē a calūnijs hereticoz
Si x̄o ē ali⁹ intellect⁹ vboz dñi q̄b⁹ ait: quid
Apo-19 me interrogas de bono: nemo bon⁹ nisi vn⁹
deus: dñi tm̄ nō ideo credat maioris bonita-
tis eē p̄r̄s q̄ filij suba: fm̄ quā x̄bū ē: p̄ qd̄ fa-
Job-1 cta sunt oīa: nihilqz abhorret a sana doctri-
na securi vtamur: nō vno tm̄: s̄ q̄t̄ reperiri
potuerint. Tāto em̄ forti⁹ conuincunt here-
tici: q̄to plures exitus patēt ad eozū laque-
os cuitandos. Sed ea que adhuc cōsideran-
da sunt: ab alio petamus exordio.

Explicit liber primus de trinitate.